

90 Ft

Esnagy József Baján született, 1943-ban, jelenleg is ott él. Négy versesköttyve jelent meg: *Egő hazáim* (1982), *A társam órái* (1992), *Kirási bismalben* (1994), *Szavas az úton* (1999).

Új költés a világ dolgaita érzékenyen figyelő, a segítség sorával azonosuló, a hírtánságát kemény szavakkal elítélő, saját magát maliciózus iróniával szemlélő költőnek mutatja, aki nem a kordivatokzá, hanem a költés lényegére ügyel.

*Ki tudja, mennyi idő van még az étem által jórágagott
vígjátékig? Itt, a menyirenek egyáltalán nem mondható
földön az már bizonyos, néhány átalított lélek kívül senki
nem vettél, hiszen egy jól berendezett az elváltak
között nem mondható derűség,
szállásosság, amivel nem bíról éri pillé,
feszélyes. Émóciók alatt, egy ténik,
az élet mit nem változott, csak a technika
néhány konzervatív elemi épült be szorégyen
megpiert otthonunkba, melyél köztük, ligkondicionált
levegő többet ér, mint bármivel az éti szél.*

ESNAGY JÓZSEF

A szobrász eltévéljedése

VERSEK

Z-füzetek/84

ESNAGY JÓZSEF

A szobrász eltévéljedése

VERSEK

BUDAPEST

Z-füzetek/84

**Sorozatszerkesztő
SIMOR ANDRÁS**

**Fedélterv és tipográfia
JORDÁN GUSZTÁV**

© Esnagy József

Esnagy József Baján született, 1943-ban, jelenleg is ott él. Négy verseskönyve jelent meg: *Éjjéli hazatérés* (1982), *A türelem órái* (1992), *Kisvárosi hómezőben* (1994), *Szarvas az úton* (1999).

Új kötete a világ dolgaira érzékenyen figyelő, a szegénység sorsával azonosuló, a hitványságot kemény szavakkal elítélő, saját magát maliciózus iróniával szemlélő költőnek mutatja, aki nem a kordivatokra, hanem a korszak lényegére ügyel.

*Ki tudja, mennyi idő van még az Isten által jóváhagyott
végítéletig? Itt, a mennyeknek egyáltalán nem mondható
földön az már bizonyos, néhány átszellemült lelken kívül
senki
sem sietteti, hiszen igen jól berendezkedett az elavultnak
szintén nem mondható durvaság
szélhámosság semmivel sem törődő úri gőg
fennhéjázás. Évszázadok alatt, úgy tűnik,
az élet mit sem változott, csak a technika
néhány konspiratív eleme épült be szerényen
megépített otthonunkba, melyről hisszük, légkondicionált
levegője többet ér, mint tavasszal az esti szél.*

Letölthető:

[\[PDF formátumban \]](#) [\[EPUB formátumban \]](#)

A politikai dogma elévül.
A művészeti stílus kimegy a divatból,
A művészi igazság sosem évül el.

M. G. P.

Hajléktalan sziget

A kiürített szobába
bezuhan a magányos este,
s az üres padlóra leheverednek
a mogorva csillagok.
A bejárattól jobbra levő sarokban
fölszisszen a papírmásé csend.
Balra a magány viharzónát jelöl ki.
Néha egy-egy szúnyog töri meg a fényt
a *beszűrődő* ablakon. A villanyoszlopok
utcán táncoló neon lángjai
belemerednek a hirtelen leszálló éjbe.
Emberi léptékkal már-már nem mérhető
idegenség tolakszik az elhagyott falak közé.

Mocskos garniszálló a ház.
Lebeg a sötét, foltosodó éjben.

A magányos szenttehén

A vers még vers,
de már nem az, ami
volt; fölfejtető titok:
kóbor állat,
utcákon vándorló
sovány szenttehén,
vagy éppen párduc
előtt álló árva gazella.
Csupán sérthetetlen potentátok
hieroglifája, hogy legyen
mit megfejtenie az okos
utókornak. Ezért nem bíbelődik
mai s holnapi szubsztanciákkal,
mindennapi bűnnel, sárral, piszokkal,
egyszóval: *az élő s holt anyaggal*,
mert az ember, aki esetlen s gyáva,
úgyis magára marad, hiszen,
ha van még szeretet,
közös lelkiismeret,
kinek nyújthatna itt csak *úgy*
emberségből
egy percre is vigaszt!

Didaktikus vers

Nem arról van szó – mondod –
hogy csak a hihetetlenül
tehetséges embereké a világ
de arról is hogy a gátlástalanul
csaló embereké is
s e tény ellen mit tehetsz?!
Berendezel magadnak egy világot
árnyék-országban árnyékhatalommal
hol te vagy *az igazság* s te vagy *a*
hatalom. Így mindenféleképp csak önmagadnak
adsz esélyt némi erőfeszítéssel hogy
vibráló szellemed megtalálja törvényeink
által meghagyott kis- és nagykapuk átjárható
nyílásait miközben a demokrácia nevében
kurvaanyázod régi elvbarátaid
De tudd! Harminc-negyven év alatt

sem csalt e hazában senki annyit
mint te egy sikeresnek mondott hét alatt

Az éjszaka képei

Leheveredsz az éjszakában. Hallgatod.
Lassan feltámad a szél.
A Viharsarokból elvándorló istenek
bocskorával surran a Hold,
míg holtfáradtan baktat a Göncölszekér
a Duna–Tisza köze felé, és átsuhan, mint te is,
az akácok karja közt, amikor betakar
a lombok dűne-ráncos homloka. S villan a fény
szemedben, mint bóklászó szalmaszál.
Fülledt szalmakazla melegéből kiszakadva
fáradtan szálldos, maga sem tudja
merre s hová; miért húzza-viszi
az eltévedt mező felől érkező
lanyha szellő. Pipacsok becsukott ablakai
alatt érzed, lassan te is földet érsz.

A könny

végig csorog az arcodon. Sietsz
letörölni ne lássa senki más,
míg át-meg át forrósít, mint a szesz
a buta szégyen, mélylő zuhanás.

A szemed alatt egyre kietlenebb
a bőr; szemhéjad ráncos, sárga már.
Lassan lecsuklik elfáradt kezed
a párnán, ahogy elzsibbaszt a nyár.

S törölve könnyed nézel szótlánul
magadba. Látod, ennyi volt a múlt.
Hiába mondod: néma és óvatos
voltam mindig, mégis bealkonyult

felettem az ég s fáj minden tagom,
bár úgy éltem, ahogy élnem kellett,
mint az a bizonyos három majom;
örök ifjúságra mégsem tellett.

Magányos szívedben nincs már öröm
és bánat. Üres, akár az oltár.
S ha Isten előtt gyászba öltözöl,

az utcán egy vénember poroszkál.

Kórkép 1998

Amikor már fáj mindened,
tudom, hogy igazat beszélsz,
mert lezuhan a vak mélybe
a test, a lélek és az ész.

És bevallód, ideges vagy.
Mogorván hull rád az este.
S hiába könyörög Tiborc,
nincs már tőr, csak gyilkos eszme

és turkáló mancsokon bűzös
trágyalé és görbe ujjak
hegyén táncoló fagyhalál
zászlói a nyomorultnak.

S rongyok hullái, mint köpet
zuhanása künn a szélben.
Ijesztő, éhes emberek,
akiknek szavát sem értem,

hogyan mit motyognak, beszélnek
Bábel nagy tornyáról szólva,
mert Isten súlyos büntetése
a valóság s egyben kvóta

a holt anyagból, mert jogod
nincs az egészre, bár várod,
hogyan örök-szép születésed
és gyönyörű-szép halálod

Istené lesz, ki megtart majd holnap,
ha elesel hitetlenül
és magányosan,
mint a holtak.

Hold alatti képek

Sötét a koldus hold alatti képe,
mint a fájdalom ezeréves ólom-arca,
mint az ártatlanságért nyúló kéz
s a rafinált kurvák útszéli mosolygása,
mert egy szentnek is nehéz

elviselni az aprópénz csörrenést,
hallani a romlottság orgazmusát,
a tegnapelőtti esők fölszáradását
s a rabló madarak szárnya-csattogását.
Sötét a koldus hold alatti képe:
A szemétben turkáló gyöngye kéz.
A tegnapi s mai hazug ígéretetek,
az önbecsülésben megroppant alkotás,
mint az erdőkben szédelgő vadak
téli rianása és megfagyott szíve
a tehetetlenül fölgyorsult időben.

A szegénység balladája

Izgatottan s mohón nyúl a mocsokba
kesztyű nélkül, mintha egy középkori lovag
pusztán hős szívével, kard nélkül rohanna
ellenfelének mutatva késői koroknak:
O most kesztyű nélkül, de bizakodva nyúí
az ismeretlen mélybe. Világot: sörösüveget, száraz
kenyérdarabot, rossz, kicsorbult fülű edényt
s még annyi más drága kincset lel majd itt.
Látod! Belemarkolni a mocsokba,
szennybe nem is olyan nehéz,
– mondja fiának, ki ott áll mellette az utca közepén
pirulva. S kutat, kutat egy forintnyi kincs után.
S mint egy bűvész könnyű kezében, az övében is hirtelen
egy tyúktojás ovális rajza fehérük hüvelykujja s a
mutatóujja közt. – Nézd, fiam! Egy ép tojás! S mint egy
trófeát bámulja-mutatja önfeledten, s büszkén mondja
gyermekének: Tedd el! Tedd el! S míg kibomlik a piszoktól
szürke szatyor szája, a fiú csendben motyogja: Megzápult
ez már, apám. Büdös. S bár halkán, tisztelettel mondja,
azonnal széthull az élet minden értelme az apai szívben.
Egy perc alatt eltűnik az öröknek hitt apai tekintély.

Megbékélés

Elfelejtétek, mert nem akartok emlékezni rá.
Ki azért, mert elvették tőle, s látta
a juss közös szemétté lesz s uralják buták s ostobák,
a tanulatlan, nincstelen szegények, míg a sors
egyre mostohább. Félni kezdett az úr, paraszt és proletár,
mert az álom-szabadság semmivé lett.
Az álmokban hófehér-tollú galambok szálltak
a romok felett, az ég tiszta volt. Lelőve

az angyalszárnyú Nap. Leszakítva a teltpofájú Hold.
 A mindig valamit ellopó hófedte csend,
 a térképeken nem jelölt gulag-némaság.
 S van, aki azért nem akar emlékezni már,
 mert mindenkié volt a fellengzős szó,
 az örömtelen árulás, besúgás, félreállítás.
 A régen elfeledett szeretet, amelyért jót tenni
 érdemes lett volna, de az önzetlenség
 már nem volt egyenlő az értelemmel
 s hattyúszárnyain az öröm képtelen volt megszületni
 dolgos nappalok ölében, s nem tudott önfeledten
 szárnyalni a szív, sírni a prés alatt megformált anyag,
 a mérnök asztalán a jobbat álmodó tollvonás;
 a megszorított szerkezet kliséje.
 Volt, ki azért, mert a kollektív egyhangúság zenéjét
 nem bírta hallgatni már az úrön át
 tenger-morajlást halló fülével,
 s inkább kozmikus magányra ítélte életét.
 Elfelejtétek ma már, tudom, ami volt, a tegnapot,
 hiszen nem akartok emlékezni rá,
 mint hófehér álmok párnái közt a béke és a csönd.

Apám, kalapja

Apám kalapja öreg kalap volt.
 Mélyen a homlokába húzta,
 a szeme alig látszott ki alóla,
 mikor a por elnyelte mosolyát.
 Ha megállt a Duna-parton
 egy-egy pipahujára,
 a sóderos talicskára és fáradt
 derekára heveredett a Nap.
 A Mohács felől érkező déli szél
 mosta férfi arcát,
 ha kiszáradt ínye, ahogy erőlködött
 öt mázsa fával
 a partoldalra merevített
 feljáró deszkán. – – –
 Annyi elmúlt év után,
 mintha izzadsága még ma is
 arcomra csorogna, de proletár
 sorsáról szólni már alig merek.
 – – Egy-két lépés után
 leteszem cuccom,
 mert nehéz, nagyon nehéz.

Különbözőségek

Arca tiszta volt.
Láthatóan
nem fiatal,
de még nem öreg.
Úgy ragyogott,
akár egy görög isten.
S mivel nem szeretett
egyetlen istent
s egyetlen papot sem
materálista volt.
(Ő fogalmazott így.)
Pipafüstje, mint szmogot köpködő
gyáarak füstje,
de becsületén folt
sohasem volt.

Narancsot s datolyát evett,
mi nem kis dolog volt az ő korában,
hiszen csak alma s szilva
volt minden boltban.
De sűrűn evett babot is,
hogy bibappot fújjon a segge
este lefekvés előtt.

De a szagot nem szerette,
ha mások eresztették az orra alá.
Egyszer egy párttitkár
– vagy afféle –, ki a tanítás szerint
elvtársa volt,
azt kérdezte tőle:
Ki vagy te valójában, ember,
ki keresztet vetsz egy ismeretlen
sír előtt,
de nem veszed le soha a kalapod
a mi vezérünk előtt?
Mire ő mélán
s egykedvűen
azt felelte:
Nem mintha nagyon érdekes volna,
ha akarod pápista,
ha akarod zsidó,
akár a rostovi öreganyád.

Tablókép

A szem ismerős,
az arc kevésbé.

A tekintet ma is éles, villanó,
de a megbámult bőr,
s néhány ránc a profilon,
mint egy közömbös tévedés.
Mintha saját fiam lennék
most fejlődő végtagokkal,
kamasz izomzattal,
csontig soványodott kérdésekkel!
De így mégsem hasonlít rám
ez a nyúzott arcú,
Toulouse-Lautrec-i kurvapecér
fiatal fiú.
Nem ismerős.

Tévedés

A padlizsán, mindig úgy hittem,
valami tészta féle, nem növény,
míg ki nem derült, olyan valami,
ami rámosolyog arra, aki éhes.

Proletárének

Úgy dolgoztam, ahogy apám mondta:
Becsületesen, szépen, pontosan.
De annyi bért nem fizettek soha,
Hogy ne keljen élnem ily mocskosán.
Az odúért adtam harminc évet,
Közben neveltem gyermeket, mulyát,
Míg asszonyom mellőlem kivénhedt,
És nem lett nőm. Én húztam a gyufát.

S bár kereshettem volna, kisbabám,
Lopósok közt magamnak jó helyet,
Talán nem hagyott volna itt a nyár
Kifosztva mezítelen éveket.
De szívemben volt annyi szeretet
Mindig, hogy tiszteljek másokat.
Közben *lenyúlt* magának *rendeset*
A főnök. Pénzt nem ismer mocskosat.

Barátom!

Csináltam magamból már ifjúként
Jó bolondot, bambát *rendeset*,
De nem álltam sorba én jó kegyért,

S nem nyaltam seggét soha senkinek!

A durvaság szólama ellen

Buldózerként tarol a szád.
Üregéből lóg a nyelved.
Három szép grácia nézi.
Némasággal, szemmel vernek.

A kikezdhethetlen

Az udvart felveri a gaz.
A betonon áttör kakukkfű, tyúkhúr, tarack,
hosszú szárú kapor, csípős csalán,
mint arcon bibircsók, daganat,
mit nem keres sziké, ügyes mozdulat,
és nem mozdul kasza, kapa, ásó és gereblye,
s nem indul szívgödörben a rendezettség,
mert ez a végtelenül kusza rendetlenség
az egyetlen dolog a világon,
ami ma még kikezdhethetlen.

Még rosszabb

Olyan fölfoghatatlan,
mint a soha nem látott tenger
elképzelt zúgása vihar előtt,
amikor Isten jár a parton,
s a part kúszik Isten lába alatt,
ha egy házzal arrébb falfehér
ingben egy csodabogár néember rikoltozik,
mert beszélni másként nem tud,
hiába hajolnak
egyre közelebb hozzá
illedelmesen a rózsafák.
Hiába hangszigetelik a meggyfák,
kitartóan visong, alig vesz levegőt.
De amikor végül is elhallgat,
mégis csak a csend s a lélegzet
örökmécsese s a kerti törpék
némasága, szeplőtelenisége
lesz rosszabb, ha elborít
és elbutít a fáradt üresség:

az üvöltésnélküliség.

Fogadd el

Fogadd el anyád meleg szívét,
simogató kezét. Szeretetét.
Testedben a szaporodás kényszerét.
Az izolált szem tekintetét.
Fogadd el a tárgyi tévedést.
A semmivel nem azonosítható képeket,
melyet a szív exponált.
A gyerekkor buldózer meséit;
a tapsifüles nyuszt,
akit a család jóízűen evett meg
egy nincstelen pillanatban,
beletörődve a megváltoztathatatlan hétköznapiakba.
S fogadd el fiad rád emelt kezét,
hogyan szeretni tud,
ami történni fog ezután.

A szobrász eltévelygése

*„Ha tüzes trónon ülsz,
mindenről beszélhetsz”*
(Még ismeretlen szerző)

Imádkozzatok, boldog semmittevők,
s nézzétek az Úristen köldökét,
mert ezen a hatalmas szobron
eggyé lesz a szépség,
a fenség és gyönyörűség,
s a mindig cseles jobbra nézz, de balra láss
örök-szép filozófiáját. S érezzétek,
hogyan a haza és az otthon még értelmezhető,
amikor a hathúszas vonat beér
a csörömpölő villamosok közé
az Úristen kenyérszagú köldökével
s láthatjátok rajta a szentek
és az ártatlan avatatlanok ráncait
a megtartó öröm ünnepével.
Ünnepeljétek hát, ünnepeljétek
ti lépcsőházakban élő, fáradt asszonyok,
s ti is, gyönyörű boltok
gyönyörű hölgyei, kik díszmadárként
unatkozva álltok a pult mögött
s várjátok a nyakkendőös urak

néma bólintásait. S ünnepelve imádkoztatok ti is,
értékpapírban, telekben, húsban, olajban
utazó, dagadó zsebű férfiak, mert az Úristen-szobor
szobrásza újból s újból eltévelyedik.
Akaratlanul is ujjai közé szorul a kurva élet.

Nem a hazugság

Nem a hazugság,
az őszinteség a legszörnyűbb pillanat,
amikor eláruljuk azt, akit legjobban szeretünk,
amikor följajdulunk zúgva, hogy mindörökké,
az utolsó napig, az utolsó percig
hűségesek maradunk,
lelkesen beszélve arról: mi nem olyanok
vagyunk, akik fájdalommal ölnénk, mert olyankor
bennünk is forog a kés, csak éppen
nem folyik vérünk, mint az áldozat bőrén
ejtett túlságosan is nagy sebből. Hát persze,
mi nem olyanok vagyunk, akik lelopják másokról a
nagykabátot. Mi nem olyanok vagyunk. Hiszen
Paul Robeson valamikor rólunk énekelt s általunk lett
Isten énekévé. S Teli Vilmos kezét mi fogtuk, amikor
kilőtte nyílveaszéjét az alma pompás gömbje felé, mert
mi nem reszkettünk attól a gondolattól, hogy megöljük
gyermekünket, hiszen tudtuk, az a gyermek nem a miénk,
éppen ezért
jó étvággyal megehetjük a kettészelt gyümölcsöt
s nem kell remegnünk, csak örülnünk, mivel
a hold is kerek, a nap is kerek,
hát mit akarhatunk még. – Majd ez a nap is
elmúlik valahogy.

Mindenkitől elköszöntem

Mindenkitől elköszöntem,
mégsem indultam el.
A szégyen maradék cseppje marasztalt még,
pedig a szótlanság hullaházi csendje
már kitaszított volna a fülledejt éjszakába.
Barátaim keze jéghideg volt.
Az én kezem forró, meleg.
Azt hittem, rossz passzban vannak.
Valami kényelmetlenül zavarta őket,
lehet, hogy a ki nem lélegzett cigarettafüst,
vagy az a régi, gyerekkori álom,

amelyről annyit beszéltünk, de
sohasem valósítottuk meg, mert mindig csak vártuk,
vártuk az alkalmas napot, egyre vártuk,
belenyugodva, hogy az a nap sohasem jön el.
Egy szál cigarettánk sem volt már,
de kezünk mozdulata mégis olyan volt,
mintha nyugodtan pöfékelnénk
egymás után az újabb s újabb cigarettát.
Akkor már tudtam,
ezekhez az emberekhez alig-alig van közöm,
mégis valami nagy-nagy csodára vártam. Gondoltam,
felmászunk mi még arra a szilvafára, amelyről
együtt loptuk gyerekkorunkban a félérett gyümölcsöt.
De hiábavaló volt minden várakozásom,
senki sem nyújtotta felém kezét,
senki sem mondta: Na, gyere! kezdjük újból,
pedig tudták, igazam volt, amikor arról beszéltem:
A világ nélkülünk sem lenne jobb, sem rosszabb.
Hogy mindenki csak önmagáért, önmagához,
közeledik őszinte megbocsátással,
míg másokat alig becsül meg.
S aki azt mondja: – Isten közelebb áll hozzám,
mint hozzád! – az hazudik vagy legalábbis
nem mond igazat, mivel, ha Isten egyáltalán létezik,
mindenkit egyformán szeret.
Rosszat, jót. Hiszen képmására
teremtette ezt a jóságban
és gazemberségben egyformán
jeleskedő emberi fajt.
S az Úr nem, vagy csak nagyon
ritkán taszítja el magától gyermekét.
– A vita egyébként már
engem is zavart. Szerettem volna
néhány pofa sörrel feldobni magam,
de ezzel végleg elvesztettem józan világuk
maradék rokonszenvét is. – – Mit mondhatok még.
Nagyon boldogtalannak éreztem magam.

Ellentétes érzelmeink

Félig már megöltelek,
mikor felébredt bennem a gyilkolásnál is
nagyobb lehetőség csigalassúsággal
emlékező agyamban: Inkább szeretni
foglak, hogy viszont szeress Te is,
meg-megbotránkozva ezen az alattomosan
szívbe kúszó variáción, s szédelegve
újabb perverzió jutott eszembe.
Isten képére varázsollak Téged:

A jóság, a szeretet, a szépség
telhetetlen istenévé,
akit mindenki végigtapogat
fényben és napsütésben. S hálám jeléül
még jobban foglak szeretni s társammá
fogadlak sok-ezeréves együttlétre,
ami csupán egy percnak tűnik majd,
amikor véget ér. Ennél nagyobb fájdalmat
nem okozhatok Neked, tudom.
S Te is tudod,
hogy te sem.

Vers asszonyomnak

Sápadt arcodon már látom,
hogy lassan megszökik a táj
előled és elenyészik
szívedben az ősztől kopár

vidék. Rád hajlik sóhajom.
Ifjú pár halad előtted.
Együtt lépdél, siet velük
reggel apró, földi lépted,

mikor csendben útra kelsz és
hajadon Hold fényre rejlik.
S nem félsz, mert nyíló virágok
közt én megtalállak estig.

Amikor még nyár volt

Amikor még nyár volt
s hirtelen fellobbant öledben
az Orfeuszi tűz, s szemedre hullott a fekete
hajkorona Eurüdiké homlokáról,
Hadész a sötét és biztos
halálról beszélt, de te elbújtál
tiszteletlenül, mintha
megóvhattad volna az első szerelmet
az öröklét partjainál,
bár felesleges volt minden
erőfeszítés, hiszen isteni beavatkozás
nélkül is elfelejtetted
pár évtized után
az első ölelkezés drámai
tisztaságát, örömét,

mert hátra-hátranéztél
 a buldózer időre,
 amely naponta eltaposott
 belőled egy kicsit,
 ami pedig eredendően jó volt.
 így halt meg Eurüdiké
 lelkiismeret-furdalás nélkül szívedben,
 amikor elengedted hófehér kezét
 az elfutó időben.

Versírás közben

Mindig azzal kezdődik, hogy mondasz valamit
 amikor a betűk s a szavak mondatokká válnak bennem
 s máris tűzpirosán kezdenek égni füleim,
 mert szégyellem magam előtted.
 De az is lehet, hogy csak ideges vagyok,
 mivel nem értem, mit akarsz kérni,
 kijelenteni, közölni, parancsolni józan magányod
 biztos tudatában, amikor én fennkölt szárnyaim
 suhogásától megsüketült füleimtől
 hamar kiborulok s a jó szándék sem segít már.
 Egyből indulatos leszek, bocsásd meg kérlek!
 Pedig, hidd el, a lenyugvó Nap sem türelmesebb nálam,
 és a bárány sem szelídebb, amikor farkas jár a
 közelében. Én sem kiáltok,
 ahogy a bárány sem, ha éppen ölik.
 Mégis, borzasztóan zavar a hangos szó,
 kijelentő mondat, közlő és parancsoló felszólítás.
 Jobban szeretném, ha csupán jelbeszéddel,
 például egy-egy ellágyuló mosollyal vagy simogató kézzel
 jeleznéd, mit is szeretnél s én örömmel
 szót fogadnék neked,
 nem emelném fel indulatosan fejemet,
 nem ráncolnám össze
 szemöldökömet, nem hallgatnálak gyilkos-mérgesen,
 egy szót sem szólva, hogy vedd észre,
 valami nem stimmel közöttünk.
 Máskor pedig jó hallani a hangod,
 ha úgy szól, akár a magányos mély hegedű.

Haikú

Őt mutasd meg,
 akit látni szeretnének,
 ne azt, aki vagy!

Két rövid vers

– Unokámnak, Alexandrának! –

ÚSZÓ NÁD

A szemedben
úgy csillog a Hold
mint úszó nád
a fodrozó vízen

MESE

A farocskád ringó legyen és
eljön érted majd a királyfi.

Egy szőke grácia

– Fénykép unokámról, Danielláról! –

Fodros szoknyában egy szöszi „nő”.
Tenger-nagy szemekkel jön elő.
S néz rád, néz, mint garabonciás,
ugribugri, vidor komédiás.

Magyar, olasz s svábországi vér,
zsidó, sokác és ki tudja még
mennyi letűnt hős, őskori nép
ereje, baja s huncutsága ég,

bugyog benne. És mennyi szép dal,
melyet O csal ki majd, férfiak,
belőletek. S hány hős fiat

szül majd neked ó, te zivatar-
századokat pergető idő
e pöttöm írisz, e kicsi nő!

Másképpen nem lehet

Másképpen már soha nem lehet, ha vasárnap este
lebukik a nap s kelet felől kidugja fejét

a sárga karéjú hold, minthogy leveted ünnepi ruhád és
összegyűjtöd az ételmaradékot;
némi szaftot s néhány szelet kenyeret, megtöltve
egy tálat s megeteted a körülbelül egy éve láncra kötött
fekete-fehér foltos majdnem fajtiszta kutyánkat,
hogy jóleső érzéssel fejezhesd be a napot,
amikor már az unokák is hazamentek
csókot hintve az utcán hátrafelé, miután Te örömmel
s némi göggel, úgy hiszed, minden rendben van
ezen a világon. S a kitárt ajtón utoljára még
kiöntöd a maradék ételszagot,
míg az utcára néző ablak előtt álló
meggyfára tévedésből fészket rakó madár láttán
hinni kezded: az élet
ennél szebb már nem lehet, pedig csak
vasárnap este van s a magány lopakodik óvatosan,
lassan, de biztosan a négy fal közé.

Kis ars poetica

Nem mindegy,
hogy sisakkal
vagy kendővel
takart szem
figyel,
amikor a magány
árvasága szaporítja szavad.

No, lám!

A kimondott szó,
talán soha nem remélt,
megvigasztaló,
amelytől kisüt a Nap
azt mondja: No, lám!
szívemben a vers, te vagy.

Üzenet

– A vajdasági Fekete J. Józsefnek! –

tudom, mindig ott szeretnél élni,
ahol eddig is éltél,

ahol akkor is látod
az értelmes
emberi lét örömét
gyermeked mosolyában,
amikor belerobban szívedbe
a gyötrő félelem.

s tudom, meghalni is úgy szeretnél,
ha süvítő sasszárnyaikkal
föléd zuhannak a távolság
tébolyult vasmadarai,
hogy átöleled asszonyod s gyermeked,
betakarózva az otthoni fűvel,
amelyre, amikor béke van,
méltósággal leheveredhetsz.

íme, ezért Kirké szigetéről
e távoli galambdúcból,
ahol élek
karnyújtásnyira a vándorló naptól,
biztatásul én azt üzenem:

tudnod kell,
hogy én értelek, sőt!
Megértelek.

Bűnbánatért könyörögve

– Egy ki nem teljesedett generációért! –

A testünk remeg. Inog az árnyunk.
Eltűnünk, mint fal mögött a fény.
Sötétben élünk mi már napfény
felé sohasem forduló szegény,

púpos – gonoszságainktól púpos –
páriák. Nézzétek el nekünk.
Soha nem mondtuk el senkinek:
Kezdetől hamis volt az életünk.

Hazudtunk, jaj! hazudtunk. Mit, miért
s kinek? Érted is, Te nagy álmot
látó hazánk. S ezért az álomért
lettünk mi hitehagyott Júdásod.

És nem nőttünk fel, mint más gyermekek,
bár életünk lassan véget ér.
Áldozatok vagyunk és gyilkosok.
Báránývér, sok hűhó semmiért.

A csend önmagában is válasz

A csend önmagában is válasz,
magyarázat és valló igaz,
mert titokban társul a vággyal
szemérmünk. Kár tagadni azt.

S bár fontosabb lelkünk a testnél,
mégis az ész válaszol hamar.
A test gyönyör, s mily sivár lenne
létünk, ha nem volna bizarr.

Hát ne váraoztasson ön sem
engem, legalább ma ne! Soha
nem tudni, mikor bánja okát,
ha kihullt harminckét foga.

Egy csöppnyi taktikázás nem árt,
de nagyon ne keresse magát.
Inkább sikoltsa föl mielőbb
gyönyörével Hungáriát.

Bármilyen póz megfelel, csak jó
legyen. Az Isten tesz majd csodát
velünk, meglátja, jó asszonyom.
De hagyjuk már a sok dumát.

Letérdelek Ön elé, csak ne
szégyenkezzen. Ne legyen ostoba!
Testünk vulkán, melyet tengernyi
víz sem olthatna el soha.

Utópia

Mint Napóleon, gőgösen, kart karba téve,
szemétdombjainkon állva,
mire észrevesszük az erdőt, kihalnak a fák s csörgősipkával
a fejün-
kön mi, a sugárzást nagy mennyiségben elnyelő gerincesek
laktanya-
csöndben lehúzódnak a föld alá, elzárkózva Naptól és
fénytől, hogy
néhány évszázadon át újból s újból átgondoljuk eljövendő
idők di-
csőbb haditetteit, az evolúció során véglegesen eltávolodva

a XX. szá-
zadi őseinktől, új mutációt létrehozva nem lesz többé ember
a ne-
vünk, hiszen araszoló hernyóként lassan mászunk majd föl
kloro-
fillt zabálni az újból kisarjadt levelekre.

Evolúció

Amikor pusztító permedé csorog,
a mindent elnyelő bogarak
lázasan termelik hibás
génjeiket, hogy általuk
alkalmazkodhassanak
generációkon át
az isteni csapáshoz,
amely úgy hull alá a földre,
akár a mindennapi,
hínárhajú eső.

Axiómák

1

AMA POROS ÉS KÖVES ÚTON

Ama poros és köves úton
van úgy, hogy nem sikerül
bukfencezve átgurulnom
a gyorsan száguldó élénkpiros
Opel Astra vagy a mélykék 500-as
Mercedes előtt, pedig igyekszem,
legalább annyira, mint más emberek.
Harci járművel meg sem próbálkozom
versenyre kelni, hiszen csak kisfiús,
kakastarajos emlékezetem lehet gyorsabb
annál, és félek, mielőtt egy jót nevetnék,
beletaposna a fölforrósodott betonba,
s örökre csak önmagam láthatatlan
emlékműve lehetnék, pedig nem ilyen
öntelt ideában gondolkodom ma már.

2

NEM SZERETHETTEM MÁST

Nem szerethettem mást, csak önmagam,

pedig másokért akartam élni.
E falvédő szöveggel igyekszem menteni
talán ma még nem egészen tunya lelkiismeretem,
hiszen tökös gyerek voltam valamikor,
jó ügyért, célért küzdve emberségesen,
de hát eltérítettek váratlan ideák,
puhány papírmasék, nagyravágyó
dögök, pojacák, seggnyaló satöbbik.
Sajnos nem voltam ügyesebb soha senkinél.

3

ELLENTÉTEINK

Íme: a szomszéd láncra kötött korcs kutyája
egy óvatlan s felelőtlen pillanatban,
– az ördög tudja miként s hogyan! –
a másik szomszéd szabadon futkározó
fajtisza ebét olyan gyorsan s fürgén
megkefélte, hogy azóta áll a bál
a két szomszéd között. Az utcai közélet is
megélénkült, pro és kontra, mi történt valóban?
Pedig a harmadik szabadon megválasztott
polgári kormány éppen hogy megalakult.

4

ELHAGYOTT EMLÉKEIM

Legendákkal zsúfolt a ház.
Elhagyott emlékeim
lúdbőröznek a hátamon.
Egy jól sikerült szaporodás
genetikai emléke telepszik rám.
Az evolúció során
egynéhány téglavörös mosolyra is emlékezem,
mert néhány még a kertben kóricál.
Szellemidéző ráncaim grádicsain át
szaporítják lépteimet.
A tekintetem – gondolom – még tükör sima,
mégis rám kiált valaki:
– Hogy nézel ki, öregem! Mi minden
történik veled! S mi minden történhet
még meg veled, te játszótársat idéző szellem?!

5

KÜLVÁROSI TÁJ

Az ablakban szomorú arc.
Méla tekintet a poros utcán.

Az Isten sohasem jár erre,
csak a fürge eszű adóhivatal
s a villanyszámlás, a postás,
a gyorskezü redőnyszerelő,
a gáz- és vízóra leolvasó
meg a portékáját olcsón kínáló házaló,
és egy-egy kisstílű betörő,
a legostobábbak közül való,
aki nem tudja, soha nem jön váratlanul,
mert mifelénk ajtó-ablak
mindig tárva-nyitva,
várjuk az érkezőt,
kit kenyérrel, kit ásóval, lapáttal,
mindenkit érdeme szerint.

6

NE ÁTKOZZON SENKI

Ne átkozzon senki, ha azt mondom
nem csak a költemény, de a költő is
árucikk csupán, hiszen, ha nem kellett önmagát,
mint egy ócska kurva, azaz
nem reklámozza jól talentumát,
akkor a kutyának sem kell,
főleg úgy ötvenöt év felett,
mert szép új világunk
pezsdtő erőre vár. – Ezért megvallom,
holnaptól kezdve én is megpróbálok
megmerevedett péniszemmel betörni
néhány szerkesztőségi ablakot.

7

KI TUDJA?

Ki tudja mennyi idő van még az Isten által jóváhagyott
végítéletig? Itt, a mennyeknek egyáltalán nem mondható
földön az már bizonyos, néhány átszellemült lelken kívül
senki
sem sietteti, hiszen igen jól berendezkedett az elavultnak
szintén nem mondható durvaság,
szélhámosság, semmivel nem törődő úri gőg,
fennhéjzás. Evszázadok alatt, úgy tűnik,
az élet mit sem változott, csak a technika
néhány konspiratív eleme épült be szerényen
megépített otthonunkba, melyről hisszük, légkondicionált
levegője többet ér, mint tavasszal az esti szél.
Mindez, sajnos tény.
S a tény azért tény, hogy igazoljon valamit.
Igazolja a kifejtett tétel szükségszerű, logikai lényegét,

célját, megvalósulását, gazdasági hátterét, természetesen gondosan elhallgatva a személyek és csoportok alattomos érdekét. Ilyenformán tán érthető; bármikor helyzetbe hozható, célra állítható, bármely kérdés megválaszolására alkalmas. így lehet az ellentétes ítéletből, konzekvenciából bizonyítható bizonyosság. Például: nem igaz a durvaság, mert az ember, szívében szeretettel jön a világra. Nem igaz az úri gőg, hiszen az okos s gazdag ember igyekszik elvegyülni, nem kitűnni e parabellumokkal felfegyverkezett világban. S a szélhámosság is csak időleges, arca nem végleges, mivel csak bizonyos körülmények és szükségszerűségek során... Mindezekből azonban mégsem az következik, hogy a tény ügyes átcsoportosítása egy megfelelő kézben, mindig csak precízen forgatható, célszerű hazugság.

Befejezetlenül

A vasabroncsok elefánt izmai szétpattannak, mint a fegyelmetlen éjszakák csillagfolyosói, mint a lovak szőrén a simogató emberi kéz a mínusz tizennyolc fokra állított konvektorok hiányzó melegével. Pedig a képzelet, a képzelet úgy röpdös, mint a kósza szél ki-belökve az ajtót, az ablakot, befejezetlenül hagyva a tegnapi napot, hol annyi mindenre számítottunk. S kószálunk a dermesztő hidegben még lüktető szívvel, mert elcsavargott a szeretet a pénzügyintézetek magánszámlái közé. Ott rejtőzködik. Még a költő is onnan táplálkozik, minden jót remélve egy utóvéd utópiájaként e világból kifelejtett seregnek.

Nyugodtan, mint egy tengeri emlős

Nyugodtan, mint egy tengeri emlős
uszonyaimmal kékre festem az eget,

élénk zöldre a földet, áttetszővé a levegőt,
 s emlőmmé növesztem a Napot.
 S éjjel csillag-embriókat szülök a parttalan ürbe,
 én, a sós tengereket, óceánokat beúszó
 óriásira nőtt ámbracet,
 gyomromban Jónás remegő seggével,
 míg arról álmodom,
 lehettem volna ebihal is egy tó vizében
 hínár és iszap közé bújva,
 hancúrozva millió kis ebihallal,
 mert minden élő
 átesik ebihal korszakán
 a megtermékenyülés után.
 De rájöttem, nem érdemes, nem érdemes
 ebihallá lennem, hiszen az apró állatok
 hamar és tömegesen
 pusztulnak el időnap előtt.
 Fölfalják őket a nagyobb és egyre nagyobb,
 falánkabbnál falánkabb nagyhalak.

Felmentés

Én nem tehetek arról,
 hogy még mindig vannak olyan emberi
 kultúrák a földön, amelyekben
 a népesség inkább kihal, minthogy
 vállalja a civilizációnak mondott
 nyugat-európai életformát,
 a jóléttel párosuló rablást, gyilkolást,
 szabadelvűséget. A buták,
 talán még nem tudnak arról, miért
 hullanak a bombák még ma is a
 fejük felett.
 Talán azt sem tudják, hogy
 az örökzöld szabadság,
 amely csupán csak szürrealista fogalom,
 a valóságban teljesen soha
 meg nem valósítható, mivel
 mindig adódik befolyásoló, gátló
 tényező, az a trend,
 amiért meghalni is érdemes.
 De lehet, hogy tudnak valami mást,
 amit mi még nem tudunk. Talán tudják,
 hogyha már a szabadság mindenkié,
 akkor egykettőre uniformizálódik
 s konvencionális egyenruha lesz csupán az is
 a testen, lelken, akár a diktatúra,
 így nem várható el – úgy hiszem –
 felszabadításuk ellenére sem, hogy

velünk együtt örüljenek lebombázott
börtönük felett.

Korabeli szóbeszéd Isten fiáról

Arról a szótlán,
magányos férfiról,
aki kiült a sivatag kapujába
megismerni az éhség
pokoli bugyrát,
aki elhagyta a virágzó kerteket
a szöcskék ártatlan énekével,
hogymaga is szöcskévé legyen,
azt mondják
testvérei: – Csupán hatalomra tör.
Lázadó.
Fölfuvalkodott,
nagyképű fakír, aki töviskoszorúval a fején,
a szeretet nevében
ostobán akarja majd elveszíteni
egyetlen életét, ezért
nem méltó a szabadságra,
hiszen az áldozati bárány
útját követi,
megbékélve a fájdalommal,
amely bár mélyen emberi,
mégsem lehet a test s a szellem
örök lényege. –
S lassan fölnéz a lázadó.
(Szívében hangos
fejsze-suhogás.)
Tudja már:
Ácsolódik a fakereszt.

Malícia

– *Öregnek, fiatalnak!* –

Zajongjatok, hiszen tiétek e zaccos délután,
a karnisra húzott lepedő, a nyársra tett fedő,
mert testetek édes üteme csak artikuláció,
akár a véletlen erekció megszakítva.
Zajongjatok hát, ha körétek zöldül a táj!
Ha a virágok szirmait sodorja az őszi szél,
s a földből, mint termékeny falloszok,
fölmerednek hangotokra a fák, s zöld bogarakkal

benépesül minden levél,
és megsodródnak, mint nyál a szájüregben.
Ilyen világos és egyszerű minden lázadás,
mint tavasszal a szátokon kiömlő ének,
amikor a nyúlánk és nagypofájú Nap
felétek nyúl majd. Amikor
repülőgép és szitakötő száll felétek,
csak ne higgyétek, hogy most már béke van!

Készült 500 példányban

**Ez az
36
példány.**

**ISBN 963 640 152 7
ISSN 0866-4420**

Felelős kiadó a szerző

Felelős szerkesztő Tabák András

**990250 Tótfalusi Tannyomda, Budapest
Felelős vezető Nagy Lajos igazgató**

Terjeszti a Könyvtárellátó Közhasznú Társaság
